

Thông Tin cho Người Cao Niên

Đây là một trong một loạt tờ thông tin cho người cao niên. Những tờ kia là:

- *Hành Hạ và Bỏ Bê Người Cao Niên – Đó có phải là Phạm Pháp hay không?*
- *Trình Báo Trường Hợp Phạm Pháp cho Cảnh Sát và Khi Quý Vị Trình Báo Thì Sao?*
- *Trình Báo Nạn Hành Hạ và Bỏ Bê Theo Phần 3 của Đạo Luật Giám Hộ Người Lớn*
- *Nhờ Trợ Giúp Pháp Lý ở Đâu*
- *Ủy Quyền cho Người Khác để Giúp Quý Vị Quản Trị Công Việc Của Mình*

Hành Hạ và Bỏ Bê Người Cao Niên và Hệ Thống Công Lý Hình Sự

Càng ngày càng có nhiều vụ trình báo cho cảnh sát hơn về các trường hợp phạm pháp đối với người cao niên. Một phần là vì cảnh sát và người dân trong cộng đồng đang làm việc với nhau để bảo vệ người cao niên khi họ gặp nguy hiểm.

Dĩ nhiên là có các thách mắc về cách hoạt động của hệ thống công lý hình sự.

Vai Trò của Cảnh Sát

Cảnh sát điều tra:

- các vụ trình báo về vấn đề an toàn, nhất là nếu người đang gặp nguy hiểm không thể tự giúp cho họ,
- các vụ trình báo về phạm pháp,
- các hoạt động tình nghi khiến cảnh sát tin rằng có thể đã xảy ra trường hợp phạm pháp.

Cuộc điều tra của cảnh sát thường có những gì?

Cuộc điều tra của cảnh sát thường gồm:

- phỏng vấn nạn nhân, và bất cứ nhân chứng nào, để lập phúc trình
- thu thập bằng chứng
- lấy lời khai của nạn nhân và các nhân chứng
- sắp xếp để lấy bằng chứng pháp y (bằng chứng pháp y được dùng tại tòa)
- giữ nguyên hiện trường xảy ra vụ phạm pháp, cũng được gọi là bảo tồn hiện trường
- phỏng vấn nghi can và, trong một số trường hợp, bắt giữ kẻ đó.

Khi nào cảnh sát bắt giữ?

Nếu có đủ bằng chứng đã phạm tội, cảnh sát sẽ bắt giữ nghi can. Trường hợp bắt giữ này có là để chắc chắn về danh tính của nghi can, ngăn chặn không để tiếp tục phạm tội hoặc để bảo đảm an toàn cho nạn nhân.

Nếu tội phạm bị bắt giữ thì sao nữa?

Khi tội phạm bị bắt, cảnh sát sẽ:

- 1) Giữ người đó nếu họ tin rằng người đó gây nguy hiểm cho người khác hoặc có thể không ra tòa theo đòi hỏi. Công tố viên sẽ mở “phiên xử nêu lý do” để đưa ra các lý do không phóng thích bị cáo cho đến khi có buổi điều tra hoặc phiên xử sơ bộ.

Hoặc,

- 2) Thả người đó ra với các điều kiện đi kèm

Cảnh sát lập phúc trình cho Công Tố Viên

Nếu cảnh sát tin rằng đã xảy ra một vụ phạm pháp, họ sẽ lập phúc trình cho công tố viên để đề nghị truy tố.

Phúc trình này được gọi là **Phúc Trình cho Công Tố Viên (RTCC)**. Phúc trình này đôi khi cũng được gọi là “chi tiết” về tội truy tố. Phúc trình này ghi chi tiết hoặc các sự kiện biết được sau khi cảnh sát điều tra và hoàn cảnh xảy ra trường hợp phạm pháp và bắt giữ.

Vai trò của Công Tố Viên

Công tố viên xem xét phúc trình của cảnh sát và quyết định có nên truy tố nghi can hay không. Quyết định của công tố viên được dựa trên việc có đủ bằng chứng để kết tội người đó hay không. Công tố viên cũng sẽ nghĩ về việc có lợi cho công cộng khi truy tố người đó hay không. Họ sẽ xét đến các hoàn cảnh nội vụ và các quan tâm của cộng đồng địa phương để quyết định về lợi ích công cộng.

Khi quyết định về việc truy tố, công tố viên cũng cân nhắc:

- mức độ nghiêm trọng của các tội truy tố
- nạn nhân của tội ác có bị tác hại đáng kể hay không
- có dùng vũ khí hay không
- nạn nhân của tội ác có thuộc trong tình trạng dễ bị ảnh hưởng hay không
- bị cáo có từng bị tiền án hay chưa
- bị cáo có ở cương vị được tin nhiệm hay không
- nguyên nhân phạm tội có phải vì chủng tộc, nguồn gốc, màu da, tôn giáo, phái tính, tuổi tác, khả năng tâm thần hoặc thể xác, quan điểm chính trị, hoặc khuynh hướng tình dục hay không
- có khác biệt đáng kể giữa tuổi đời hoặc tuổi tâm thần của bị cáo và nạn nhân hay không
- bị cáo có phạm tội đó trong lúc đang bị áp đặt lệnh tòa hay không
- tội đó, dù bản chất không nghiêm trọng, có xảy ra nhiều tại khu vực xảy ra phạm pháp hay không.

Truy Tố

Nếu công tố viên quyết định nên truy tố bị cáo thì sẽ lập “cáo trạng” ghi rõ các tội bị truy tố. Viên chức hòa giải sẽ yêu cầu nhân viên cảnh sát “tuyên thệ về cáo trạng”.

Điều quan trọng cần nhớ là người bị cáo giác về một tội cần phải có luật sư để lo về các tội bị truy tố ra tòa hình sự. Nạn nhân không cần có luật sư để truy tố bị cáo. Công tố viên sẽ thay mặt chính phủ để truy tố bị cáo.

Vai trò của Nhân Viên Dịch Vụ Nạn Nhân

Nhân viên dịch vụ nạn nhân thông tin, trợ giúp thực tế, và yểm trợ tinh thần cho nạn nhân của tội ác để giao tiếp với hệ thống công lý. Các chương trình do chính quyền yểm trợ này làm việc với cảnh sát và cộng đồng.

Nhân viên dịch vụ nạn nhân có thể trợ giúp nạn nhân biết tin tức về vụ của họ từ cảnh sát và công tố viên. Nhân viên dịch vụ nạn nhân cũng có thể thông tin về các nhu cầu đặc biệt và quan ngại của nạn nhân cho cảnh sát và công tố viên.

- **Các Chương Trình Dịch Vụ Nạn Nhân Tại Cộng Đồng** – Các chương trình này được cung cấp qua các cơ quan cộng đồng trong tỉnh bang. Một số chuyên về nạn bạo hành trong gia đình và tình dục và số khác chuyên phục vụ những người gốc thổ dân hoặc thuộc các nền văn hóa khác nhau.
- **Các Chương Trình Dịch Vụ Nạn Nhân Của Cảnh Sát** – Các chương trình này, thường được đặt tại trạm cảnh sát của nhiều cộng đồng trong B.C., làm việc với nạn nhân về bất cứ trường hợp phạm pháp nào, tài sản hoặc thân thể, và thường bắt đầu từ khi trường hợp phạm pháp đó được trình báo cho cảnh sát.
- **VictimLINK** – Đây là dịch vụ điện thoại miễn phí để thông tin và giới thiệu các dịch vụ cho tất cả nạn nhân của tội ác và yểm trợ khủng hoảng ngay cho nạn nhân bị bạo hành trong gia đình và tình dục. Gọi số miễn phí 1-800-563-0808 24 giờ mỗi ngày và 7 ngày mỗi tuần. Đây là dịch vụ đa ngữ và TTY. Người điếc và lãng tai có thể gọi số TTY604-875-0885.

Bồi Thường hoặc Thu Hồi Tài Sản Bị Tội Phạm Lấy

Bộ Hình Luật quy định là tội phạm có thể bị ra lệnh phải bồi thường cho nạn nhân và trả lại bất cứ tài sản nào đã tước đoạt. Trong một số trường hợp, việc bồi thường có thể là một phần trong lệnh quản chế hoặc hoàn nguyên. Chỉ có thể ban lệnh bồi thường nếu bị trộm cắp trực tiếp và không có nghi ngờ hoặc lẫn lộn về số tiền thiệt hại hoặc tranh cãi về trị giá.

Tại British Columbia, nạn nhân của tội ác có quyền được bồi thường tài chánh dù không truy tố. Hãy liên lạc với **Chương Trình Trợ Giúp Nạn Nhân của Tội Ác** tại số 604-660-3888 hoặc số miễn phí 1-866-660-3888 để biết thêm chi tiết về việc đòi bồi thường.

Cũng có thể khởi kiện dân sự để đòi kẻ hành hạ bồi thường hoặc để thu hồi hàng hóa. Có một số giới hạn về thời gian, do đó, hãy nhờ cố vấn pháp lý càng sớm càng tốt.

Khiếu Nại hoặc Kháng Cáo

Về Cảnh Sát

Tại British Columbia, có hai loại lực lượng cảnh sát: RCMP và cảnh sát thành phố. Một số thành phố cũng có cả lực lượng cảnh sát Quốc Gia Thứ Nhất.

Nếu quý vị có thắc mắc hoặc quan ngại gì về việc cảnh sát giải quyết một vấn đề, trước hết hãy thử nói chuyện với nhân viên cảnh sát đó hoặc cấp trên của họ. Có thể giải quyết được nhiều trường hợp hiểu lầm hoặc truyền thông sai lạc ở cấp này.

Nếu không giải quyết được vấn đề và trường hợp khiếu nại là về cảnh sát thành phố hoặc cảnh sát Quốc Gia Thứ Nhất, hãy liên lạc với Ủy Viên Khiếu Nại Cảnh Sát. Gọi số (604) 660-2385 tại Vancouver. Muốn biết thêm chi tiết về tiến trình khiếu nại, hãy xem tài liệu *If You Have a Complaint Against the Police in BC (Nếu Quý Vị Muốn Khiếu Nại Cảnh Sát tại BC)*.

Trong trường hợp khiếu nại một nhân viên của Cảnh Sát Liên Bang, hãy liên lạc với Hội Đồng Khiếu Nại RCMP Công Cộng. Gọi số miễn phí: 1-800-665-6878. Muốn biết thêm chi tiết, xem tài liệu *The Commission for Public Complaints Against the RCMP (Hội Đồng Khiếu Nại RCMP Công Cộng)*.

Về Công Tố Viên

Nếu Công Tố Viên đã quyết định không truy tố khi quý vị tin rằng có lý do chính đáng để truy tố, quý vị có thể yêu cầu công tố viên giải thích theo **Đạo Luật về Nạn Nhân của Tội Ác**. Hoặc, nếu quý vị yểm trợ một người cao niên mà người đó không thể yêu cầu giải thích được, quý vị có thể yêu cầu thay mặt cho người cao niên.

Muốn biết thêm về luật pháp và các quyền của quý vị, hãy gọi điện thoại cho **B.C. CEAS tại số 604 437-1940** nếu quý vị sống trong vùng Lower Mainland hoặc gọi số miễn phí **1 866 437-1940** từ các nơi khác trong tỉnh bang.

Tờ thông tin này được thực hiện với phần tài trợ từ Surrey Health Grant, Fraser Health Authority